

Styre: Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Styresak: 38/17

Møtedato: 20.06.2017

Dato: 06.06.2017

Arkivsaksnr: 2017/7108-SUO

Retningslinjer for Senter for fremragende forskning (SFF IV) ved Universitetet i Bergen

Dokumenter i saken

- Utdrag av svar på søknad om status for SFF IV, datert 06.04.2017
- Forskningsrådets reviderte *Krav og retningslinjer for SFF IV*, datert 07.04.2017
- Retningslinjer for Senter for fremragende forskning (SFF IV) ved Universitetet i Bergen

Bakgrunn

Universitetet i Bergen fikk i brev av 06.04.2017 tilslag på søknad om Senter for fremragende forskning med professor Christopher Stuart Henshilwood som senterleder.

Senteret har revidert navn til Centre for Early Sapiens Behaviour (SAPIENCE). Senteret tar utgangspunkt i at nye funn tyder på at det skjedde et sprang i menneskets kognitive, teknologiske og sosiale utvikling i Afrika for mellom 50 000 og 100 000 år siden. Med utgangspunkt i feltstudier i Sør-Afrika og nye tverrfaglige metoder har senteret som mål å gi grunnleggende innsikt i hva det faktisk betyr å være menneske.

Senteret er et tverrfakultært samarbeid ved UiB, bestående av:

- Det humanistiske fakultet ved Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap (AHKR), koordinator
- Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet ved Institutt for geovitenskap
- Det psykologiske fakultet ved Institutt for samfunnspsykologi

Senter skal ha følgende konsortiedeltakere:

- University of the Witwatersrand (Wits)
- UNI Research Klima
- University of London, Royal Holloway
- Université de Bordeaux og Centre National de la Recherche Scientifique (CNRS)
- Eberhard Karls Universität Tübingen

I tillegg er det følgende samarbeidspartner:

- Berkeley Geochronology Center

Prosess

Norges forskningsråd har utarbeidet egne krav og retningslinjer for SFF IV, som i revidert versjon ble oversendt universitetet 07.04.2017.

Forskningsrådets krav og retningslinjer forutsetter at det utarbeides og vedtas retningslinjer ved vertsinstitusjonen. Så vel forskningsrådets krav og retningslinjer og retningslinjer ved UiB skal være vedlegg til kontrakten mellom Forskningsrådet og Universitetet i Bergen.

Retningslinjene ved vertsinstitusjonen, dvs. hos prosjektansvarlig, skal regulere driften ved institusjonen for å sikre at senteret og virksomheten er godt forankret i institusjonens ledelse.

Instituttleder ved AHKR har i samarbeid med dekanen ved Det humanistiske fakultet initiert og koordinert arbeidet med utforming av retningslinjene basert på forskningsrådets krav og retningslinjer. Tidligere versjon ble i tråd med føringene fra forskningsrådet presentert i innledende kontraktsforhandlingsmøte 04.05.2017.

I forkant av kontraktforhandlingsmøte ble innholdet drøftet med

- Påtroppende senterleder, nestleder, og ledergruppen ved SFF IV ved UiB
- Dekanene ved de samarbeidende fakultetene og instituttleder ved AHKR
- Ledelsen ved AHKR (instituttleder, administrasjonssjef)
- Instituttleder ved Institutt for geovitenskap
- Instituttleder ved Institutt for samfunnspsykologi
- Fakultetsledelse og administrativ BOA-gruppe HF (Forskning, HR, Økonomi)
- Forskningsadministrativ avdeling (jurist)
- HR-avdeling (jurist)

Siden senteret er et tverrfakultært samarbeid skal retningslinjene vedtas i universitetsstyret.

Senterets oppstart er planlagt oktober 2017, og det tas sikte på behandling av *Retningslinjer for Senter for fremragende forskning (SFF IV) ved Universitetet i Bergen* i universitetsstyrets møte 24.08.2017.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret tar *Retningslinjer for Senter for fremragende forskning (SFF IV) ved Universitetet i Bergen* til orientering. Saken oversendes til behandling i universitetsstyret.

Margareth Hagen
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Universitetet i Bergen
v/ Dag Rune Olsen og Christopher Stuart Henshilwood

Vår saksbehandler/telefon
Liv Furuberg/
93 05 93 26

Vår ref.:
262681/ha
Søknad mottatt:
24.5.2016

Oslo,
6.4.2017

Svar på søknad til Norges forskningsråd

Utlysning: Sentre for fremragende forskning (SFF-IV)
trinn 2, 25. mai 2016

Prosjekt: SFF CENTRE FOR EARLY HUMAN
BEHAVIOUR (EHB)
HOMO SAPIENS BEHAVIOURAL
EVOLUTION
100-50 000 YEARS, SOUTH AFRICA

Prosjektnr: 262618

Prosjektansvarlig: Universitetet i Bergen

Prosjektleder: Christopher Stuart Henshilwood

Adm.ansvarlig: Dag Rune Olsen

Vi har gleden av å meddele at Forskningsrådet, ved Styreutvalget for Sentre for fremragende forskning, i møte 14. mars 2017 gjorde vedtak om å støtte prosjektet og inviterer til kontraktsforhandlinger med sikte på å etablere et Senter for fremragende forskning (SFF).

Vi inviterer til kontraktsforhandlingsmøte:

Tid: Tirsdag 2. mai fra klokken 09:00-12.00

Sted: Forskningsrådets lokaler, Drammensveien 288, 0283 Oslo

Agenda og forberedelsespunkter kommer i egen mail de nærmeste dagene. I etterkant av kontraktsforhandlingsmøtet skal det sendes inn revidert søknad.

Styreutvalgets rolle var å kvalitetssikre søknadsbehandlingen og fatte vedtak om hvilke sentre som skal finansieres. Til grunn for vedtaket lå en enstemmig anbefaling fra en internasjonal vitenskapelig komité om hvilke ti sentre som skulle finansieres. Denne var basert på komiteens egen vurdering av samtlige søknader, individuelle fagpanelers vurderinger av hver enkelt

[...]

[...]

Fristen for å klage er tre uker etter at dere har mottatt svar på søknaden. Skriftlig klage må fremmes av prosjektansvarlig institusjon v/administrativt ansvarlig.

Ta gjerne kontakt dersom dere har spørsmål.

Med vennlig hilsen
Norges forskningsråd

Asbjørn Mo
avdelingsdirektør
Divisjon for vitenskap

Liv Furuberg
spesialrådgiver
Divisjon for vitenskap

Godkjent og ekspedert elektronisk

Vedlegg

Dette er en utvida versjon av dokumentet "Krav og retningslinjer for SFF-IV". Teksten i grå bokser er informasjon, råd og anbefalinger til senterne. Disse veiledningstekstene vil ikke være med i den versjonen av dokumentet som blir vedlagt kontraktene for SFF-IV. Forskningsrådet kan komme til å gjøre mindre endringer i dokumentet før kontraktsinngåelse.

Krav og retningslinjer for SFF-IV¹

1. Om dokumentet

Dette dokumentet angir krav og retningslinjer som gjelder for ordningen "Sentre for fremragende forskning". Dokumentet er et vedlegg til kontrakten mellom Norges forskningsråd (heretter Forskningsrådet) og prosjektansvarlig om finansiell støtte til SFF-IV-sentrene (heretter omtalt som SFFen eller senteret), og inneholder utfyllende bestemmelser knyttet til organisering og drift av disse.

2. Organisering av senteret

2.1 Prosjektansvarlig (vertsinstitusjonen)

Prosjektansvarlig institusjon skal legge til rette for samlokalisering av senteret og stille egnede lokaler til rådighet for dette så raskt som mulig, og senest innen ett år fra kontraktinngåelse. Prosjektansvarlig institusjon skal bidra med administrative tjenester til drift av senteret.

Prosjektansvarlig skal etablere retningslinjer for driften av senteret ved sin institusjon for å sikre at senteret og virksomheten der er godt forankret i vertsinstitusjonens ledelse.

¹ Dette dokumentet erstatter en midlertidig versjon med samme tittel som var tilgjengelig i SFF-IV-utlysningen, og er en oppdatering av "Krav og retningslinjer for SFF" som var et vedlegg til kontraktene for SFF-III. En versjon av dette dokumentet med veiledningstekster er tilgjengelig på SFF-nettsiden.

Følgende punkter anbefales tatt med i "Retningslinjer for SFF ved vertsinstitusjonen", andre punkter kan også gjerne legges til:

- Hvordan SFF inngår i vertsinstitusjonens organisasjon (Under fakultet, institutt, eller kan det bestemmes for hvert senter?)
- Vertsinstitusjonens ansvar overfor senteret. Vertsfakultet og evt. vertsinstitutt sitt ansvar overfor senteret.
 - Egnede lokaler for samlokalisering av senteret skal stilles til rådighet
 - Administrative funksjoner som kontorfunksjoner, regnskapsfunksjoner, tilpassing og regelmessig oppdatering av senterets web-sider, og andre tjenester som er spesifikke for senteret skal leveres.
- Krav om inngåelse av interne avtaler med evt. andre institutter eller fakulteter ved vertsinstitusjonen som deltar i senteret, men som ikke leder det. En slik avtale kan være spesifikk for hvert senter og kan gjelde f eks at den faglige kompetansen i senteret blir opprettholdt i de samarbeidende instituttene i senterperioden, bidrag til drift av senteret eller tilgang til forskningsinfrastruktur.
- Senterleders fullmakter
 - Tydeliggjøre hvordan senterleder har faglig og organisatorisk selvstendighet. Senterlederen skal, innenfor rammen av prosjektbeskrivelse, finansieringsplan og kostnadsplan, ha stor selvstendighet i faglig sammenheng, når det gjelder organisering av senteret og i spørsmål som gjelder rekruttering av personale til senteret.
- Kan senterleder fritas fra undervisning i deler eller hele senterperioden? Opparbeider senterleder i så fall "sabbatsår"?
- Tilsettingsprosesser for PhD, PostDoc, midlertidige- og fast ansatte forskere i senteret. Tilsettingsprosessene ved en SFF må være så raske som mulig for å forhindre at de beste kandidatene går til andre land. Beslutningen om tilsettelse bør behandles i færrest mulig styre og utvalg.
- Mandat, ansvar og fullmakter for SFFenes styre. Hvis vertsinstitusjonen åpner for sentre uten eget styre (i tilfeller der senteret ikke har samarbeidspartnere), må det beskrives hvordan funksjonene til et senterstyre blir ivarettatt gjennom vertsinstitusjonens ordinære styresystem.
- Vertsinstitusjonens samarbeid med senteret rundt strategien for å videreføre den beste forskningen og kompetansen, også den tverrfaglige, etter avslutning av senteret.

Punktene over kan også være relevante for samarbeidsavtaler mellom samarbeidspartnerne i et SFF.

2.2 Samarbeidspartnere

Senterets samarbeidspartnere er listet i kontrakten med Forskningsrådet. Eventuelle endringer i sammensetningen av samarbeidspartnere forutsetter Forskningsråds forutgående skriftlige godkjenning.

2.3 Styre og ledelse

2.3.1 Senterleder

Prosjektansvarlig skal oppnevne en senterleder som skal stå for den daglige driften av senteret. Den som oppnevnes skal være samme person som i SFF-søknaden var angitt som senterleder. Senterlederen har rollen som prosjektleder, med de ansvarsområder som fremgår av kontrakten (særlig generelle vilkår) mellom Forskningsrådet og prosjektansvarlig. Det er en forutsetning at

senterleder skal være ansatt ved vertsinstitusjonen gjennom hele prosjektperioden. Det forventes at senterleder bruker en vesentlig del av sin arbeidstid til å lede senteret.

Forskningsrådet vil kun i særlige tilfeller godkjenne bytte av senterleder. Forskningsrådet skal informeres før det sendes formell skriftlig søknad om skifte av senterleder. Den som foreslås som ny leder, må ha tilsvarende vitenskapelig nivå, kompetanse og erfaring med forskningsledelse som senterlederen som skal avløses. Forskningsrådet vil ved behov, innhente en faglig vurdering av den nye lederen som foreslås.

Dette gjelder ikke dersom skifte av senterleder er beskrevet i søknaden, slik at lederskiftet og den nye senterlederen allerede er evaluert av fagekspertter og komiteer under søknadsbehandlingen. I slike tilfeller godkjenner Forskningsrådet skiftet automatisk.

Det er også anledning til å velge en løsning der to personer ansatt ved vertsinstitusjonen, veksler på å ha stillingen som senterleder i løpet av prosjektperioden.

Nestleder, faglig ledelse, administrativ leder

Senterleder står fritt til å velge en ledelsesform for senteret som passer til senterets forskningsmål. De fleste senterledere velger å ha en nestleder i senteret. En faglig ledelse av senteret vil kunne ta faglige, strategiske beslutninger og diskutere pågående forskning. Forskningslederne, utvalgte forskningsledere, en gruppe erfarne og yngre forskere, utenlandske professor II, - det er mange mulige måter å sette sammen et faglig lederteam på. Senteret må ha en administrativ leder. Noen sentre har en administrativ leder med høy faglig kompetanse. Noen sentre har en økonomiansvarlig, en reise-organisator, en media-ansvarlig, andre en organisasjonspsykolog, strategi-, prosjekt- og søknadsskrivningskoordinator, en person som er ansvarlig for støtte til søknadsskriving mot H2020/ ERA... Mulighetene er mange og forskjellige administrative ledere trenger forskjellige støttefunksjoner som de ikke kan dekke selv.

2.3.2. Senterstyre

Dersom senteret har samarbeidspartnere, skal senteret ha et eget styre. Hvis personell fra flere fakulteter eller institutter ved samme institusjon arbeider ved senteret, anbefales det også at senteret har eget styre. Hvis senteret i hovedsak er konsentrert i ett institutt, fakultet eller annen enhet, vil det være opp til prosjektansvarlig å avgjøre om det ønsker å ha et eget styre, eller ikke. Dersom senteret ikke har et eget styre, vil driften være underlagt prosjektansvarligs ordinære styresystem.

- Styrets fremste oppgave er å bidra til at senteret fungerer optimalt for å oppnå målene om fremragende forskningsresultater innen senterets definerte forskningsområder.
- Styret skal ha minst én representant fra hver samarbeidspartner.
- Styret skal sikre at senterets beslutninger er forankret hos vertsinstitusjonen og samarbeidspartnere.
- Styret skal sikre at samspillet mellom senter, prosjektansvarlig (vertsinstitusjon) og eventuelle samarbeidspartnere fungerer på en god måte.
- Styret skal informeres om senterets strategier og planlagte initiativer for å skaffe tilleggsfinansiering til prosjekter som støtter opp om senterets faglige mål.
- Det er opp til styret å bestemme om et nytt finansiert forskningsprosjekt støtter opp om senterets faglige mål, og dermed kan rapporteres som tilleggsfinansiering til Forskningsrådet.
- Styret skal godkjenne senterets regnskap og årsrapport.

2.3.3 Scientific advisory committee

Senteret skal ha en "Scientific Advisory Committee" (vitenskapelig komite). Denne komiteen skal delta i diskusjoner om senterets faglige strategi og faglige utfordringer gjennom hele prosjektperioden. Komiteen kan gi sentrene råd også i andre type spørsmål. Det anbefales å bruke internasjonale toppforskere i komiteen.

Navn og kontaktinformasjon på medlemmene av den vitenskapelige komiteen fremgår av kontrakten mellom prosjektansvarlig og Forskningsrådet. Senterstyret kan endre sammensetningen av den vitenskapelige komiteen. Forskningsrådet skal varsles om endringen.

3. Kontraktsforhandlingsmøte

Før inngåelse av kontrakt, vil Forskningsrådet innkalle til et kontraktsforhandlingsmøte. Her skal senterleder, en representant for ledelsen ved vertsinstusjonen og representanter fra ledelsen til eventuelle samarbeidspartnere møte. Andre sentrale personer med tilknytning til senteret eller vertsinstusjonen kan også delta.

Retningslinjene for driften av senteret, se punkt 2.1, skal foreligge før kontraktsforhandlingsmøtet. Det skal også legges fram en tidsplan for etableringen av senteret i møtet.

4. Bemanning og forskerutdanning

4.1 Lokalisering

Som hovedregel skal et senter bestå av samlokaliserte forskergrupper. Et senter kan ha samarbeidspartnere, men hovedtyngden av de ansatte skal arbeide ved vertsinstusjonen.

4.2 Internasjonal forskerutveksling

Sentrene skal legge til rette for at stipendiater og forskere ved senteret har forskningsopphold i fremragende forskningsgrupper i utlandet. Sentrene skal også legge til rette for at fremstående utenlandske forskere blir ansatt i professor II-stillinger, eller har forskningsopphold i kortere eller lengre perioder ved senteret.

4.3 Kjønnbalanse

Hvis det er kjønns-ubalanse blant førsteamanuenser eller professorer på forskningsfeltet, skal senteret etablere tiltak for å utvikle og kvalifisere forskertalenter fra det underrepresenterte kjønn til seniorstillinger ved senteret. Senteret skal kontinuerlig vurdere muligheten for å ansette fremragende forskere av det underrepresenterte kjønn.

4.4 Stipendiater

Sentrene skal bidra til PhD-utdanning, og det anbefales at det er minst like mange PhD'er som postdoktorer ansatt ved en SFF.

Senteret skal bygge opp et godt faglig miljø på tvers av senterets faggrupper slik at stipendiater og yngre forskere får en bredere erfaringsbakgrunn enn de hadde fått ved å arbeide i en enkelt forskningsgruppe.

Midlertidige forskere

Senterets mål er fremragende vitenskap, og senterets forskningsfokus kan dreie i nye retninger som gir større mulighet for banebrytende forskning underveis i senterperioden. Vi anbefaler at det tenkes gjennom dette når ansettelsesperioder fastlegges.

5. Finansiering

Et senterets *grunnfinansiering* skal fremgå av finansieringsplanen i Artikkel 6 i Avtaledokumentet.

Tilleggsfinansiering er senterets øvrige inntekter, herunder inntekter fra eksisterende og nye konkurranseutsatte prosjekter som støtter opp om senterets faglige mål. Senteret har beskrevet den planlagte tilleggsfinansieringen i prosjektbeskrivelsen. Det skal årlig rapporteres på oppnådd

tilleggsfinansiering. Forholdet mellom planlagt og oppnådd tilleggsfinansiering vil inngå som en del av midtveisevalueringen og sluttevalueringen av senteret.

Dersom senterets grunnfinansiering inngår som egenfinansiering i eksterne prosjekter som er del av senterets tilleggsfinansiering, kan Forskningsrådet be om at dette framgår av den årlige framdriftsrapporteringen.

5.1 Tilsagn for en tidsperiode på 5 + 5 år

I avtaledokumentet gis det tilsagn om bevilgning i 5+5 år, gitt positivt utfall av midtveisevalueringen. Vedlegget til avtaledokumentet som inneholder prosjektbeskrivelse, budsjett og beskrivelse av særskilt høye kostnader gjelder hele 10-årsperioden. I vedlegget spesifiseres både grunnfinansieringen, og den planlagte tilleggsfinansieringen av senteret.

Hvis Forskningsrådet, på grunnlag av midtveisevalueringen, vedtar videreføring av senteret, skal det inngås ny kontrakt som gjelder for senterets siste 5-årsperiode. Denne kontrakten skal inneholde en oppdatert prosjektbeskrivelse og oppdatert finansierings- og kostnadsplan for prosjektperioden.

Forskningsrådets del av grunnfinansieringen for den første femårsperioden kan utgjøre maksimalt 50 % av Forskningsrådets finansiering av senteret for hele i 10-årsperioden.

5.2 Særskilt høye driftskostnader

Sentre som har søkt om ekstra finansiering fra Forskningsrådet grunnet særskilt høye driftskostnader, se punkt 5.2, skal i søknad (og senere revidert søknad) gi en faglig begrunnelse for, en beskrivelse av, og en finansieringsplan for disse kostnadene. Finansieringsplanen kan også inneholde bevilgninger eller støtte fra andre enn Forskningsrådet.

Sentre som mottar finansiering til *særskilt høye driftskostnader*, skal årlig rapportere på bruken av disse midlene. Midler gitt til dekning av særskilt høye driftskostnader kan ikke benyttes til å dekke personal- og andre indirekte kostnader. Forskningsrådet forbeholder seg retten til å avslutte videre finansiering av de særskilt høye driftskostnadene dersom de ikke anvendes til det formål de opprinnelig er tiltenkt.

5.3 Statsstøtte

Alt forskningssamarbeid i senterets regi skal gjennomføres i "faktisk samarbeid", som er definert slik: *Samarbeid mellom minst to uavhengige parter for å utveksle kunnskap eller teknologi eller for å nå et felles mål på grunnlag av arbeidsdeling, der partene i fellesskap definerer omfanget av samarbeidsprosjektet, bidrar til dets gjennomføring og deler risiko og resultater. En eller flere parter kan bære alle kostnadene for prosjektet og dermed frita andre parter for finansiell risiko. Oppdragsforskning og yting av forskningstjenester anses ikke som en form for samarbeid.*

Dersom senteret har et foretak som samarbeidspartner, skal vilkårene i samarbeidsavtalen utformes på en slik måte at det sikrer at foretaket ikke mottar indirekte statsstøtte, slik dette er beskrevet i ESAs retningslinjer for statsstøtte til forskning, utvikling og innovasjon paragraf 28 bokstav b), c) eller d).

Dersom senteret har et foretak som samarbeidspartner som selv utfører FoU som del av samarbeidet, skal foretaket ikke få dekket noen av sine FoU-kostnader gjennom Forskningsrådets bevilgning til senteret. Foretaket skal ikke motta statsstøtte gjennom Forskningsrådets bevilgning, men må bære alle sine kostnader forbundet med deltakelsen selv.

Dersom det frembringes prosjektresultater i samarbeid mellom forskningsinstitusjoner og foretak, skal fordelingen av eier- og bruksrettigheter til disse fordeles slik at foretaket ikke mottar indirekte støtte fra forskningsinstitusjonene. Fordelingen av rettigheter må derfor være i tråd med ESAs retningslinjer for støtte til forskning, utvikling og innovasjon, paragraf 28 c). Dette innebærer at rettigheter til IPR fra prosjektet skal allokere til de ulike samarbeidspartnerne på en måte som fullgodt reflekterer deres arbeidspakker, bidrag og respektive interesser.

Dersom senteret har et foretak som samarbeidspartner, skal foretakets eventuelle bruksrett til prosjektbakgrunn eller prosjektresultater som er nødvendig for kommersiell utnyttelse av egne resultater frembrakt gjennom samarbeidet, gis på "rimelige og rettferdige vilkår"².

5.4 Forskningsinfrastruktur

Forskningsrådets bevilgning kan ikke brukes til å dekke kostnader til etablering av ny forskningsinfrastruktur. Bevilgningen kan imidlertid dekke kostnader knyttet til bruk av infrastruktur, inkludert avskrivingskostnader på institusjoners egne investeringer i forskningsinfrastruktur, jf. [Forskningsrådets generelle retningslinjer](#) for dette [http://www.forskningsradet.no/no/Utstyr_og_forskningsinfrastruktur/1253954289368].

6. Tilgjengeliggjøring av forskningsdata

Sentrene skal følge Forskningsrådets til en hver tid gjeldende regler for tilgjengeliggjøring av forskningsdata.

7. Rapportering og oppfølging

Prosjektansvarlig skal hvert år sende framdriftsrapport for foregående år til Forskningsrådet. Fristen bestemmes av Forskningsrådet, og er for tiden 1. mars.

Prosjektansvarlig skal hvert år sende Forskningsrådet en årsmelding for det foregående år med informasjon om senterets faglige virksomhet, ansatte og økonomi. Fristen bestemmes av Forskningsrådet og er for tiden 1. april. Det finnes ingen mal for årsmeldingen, og sentrene velger selv hvordan de vil utforme denne.

I alle vitenskapelige artikler skal forfatterne opplyse om at forskningen delvis er finansiert av Forskningsrådets SFF-ordning. Dette gjelder uavhengig av om forskningen er finansiert av grunnfinansieringen eller tilleggsfinansieringen. Senterleder har ansvaret for å følge opp dette.

Følgende uttrykk SKAL inn i alle publikasjoner:

Engelsk: "Research Council of Norway"+"Centres of Excellence" + the project number.

Norsk: "Norges forskningsråd" + "Sentre for fremragende forskning" + prosjektnummeret.

Forslag til fulle setninger som kan brukes:

Engelsk: "This work was partly supported by the Research Council of Norway through its Centres of Excellence funding scheme, project number yyyyyy."

Norsk: "Dette arbeidet er delvis finansiert av Norges Forskningsråd gjennom ordningen Sentre for fremragende forskning, prosjekt nummer yyyyyy."

7.1 Site-visits

Forskningsrådet vil, i samråd med prosjektansvarlig, med hensiktsmessige mellomrom arrangere "site-visits" ved senteret. Site-visits er en kommunikasjonsarena mellom senteret, vertsinstitusjonen, senterets samarbeidspartnere og Forskningsrådet. Senteret skal ved slike besøk presentere forskningen og organiseringen av senteret. Rapporteringen fra senteret skal også diskuteres. Representanter for prosjektansvarlig, eventuelle samarbeidspartnere, senterets styre, senterledelsen og Forskningsrådet skal være til stede ved besøkene. Forskningsrådet kan også invitere nasjonale eller utenlandske fageksperter til å delta og kommentere på senterets utvikling og planer.

² Egnede vilkår, herunder økonomiske betingelser eller bestemmelser om vederlagsfrihet, som tar høyde for de konkrete omstendighetene ved den aktuelle forespørsel om eierskap eller bruksrett. Ved fastsettelsen av vilkårene skal verdien av de aktuelle resultatene eller bakgrunnskunnskapen, finansielle og ikke-finansielle bidrag, samt omfang, varighet eller andre karakteristika ved den forespeilede utnyttelse, tas med i betraktning. Vilrårene skal utformes på en slik måte at det sikrer at foretakene som deltar i prosjektet ikke mottar indirekte statsstøtte, slik dette er beskrevet i ESAs retningslinjer for statsstøtte til forskning, utvikling og innovasjon paragraf 28 bokstav b), c) eller d).

7.2 Midtveiseevaluering

Forskningsrådet vil gjennomføre en midtveiseevaluering av senteret om lag 3 ½ til 4 år etter oppstart av senteret. Forskningsrådet vil utarbeide et mandat for midtveiseevalueringen.

Forskningsrådet vil bruke fagekspertene for å vurdere de faglige aspektene ved hvert senter. Generalister vil se sentrene i forhold til hverandre. Midtveiseevalueringen vil ta utgangspunkt i de samme vurderingskriteriene som ble brukt ved søknadsbehandlingen. Hovedfokus vil derfor være senterets viktigste vitenskapelige resultater ("ground breaking results") så langt. De andre vurderingskriteriene fra søkeprosessen vil også vektlegges.

Potensialet til forskningen som er under arbeid vil bli diskutert. Eventuelle faglige endringer i senterets pågående forskning og i arbeidsplanen for den siste perioden vil også vurderes. Det vil vurderes i hvilken grad senterets organisering og administrative forhold støtter opp om fremragende forskning og forskerutdanning ved senteret.

Senteret vil ved midtveiseevalueringen også bli vurdert etter hvor godt det har oppnådd tilleggsfinansiering som beskrevet i søknaden, og om det har oppnådd de andre selvdefinerte målene som er beskrevet i søknadens prosjektbeskrivelse under "How to measure centre success after 4/10 years?".

På grunnlag av midtveiseevalueringen vil Forskningsrådet ta stilling til om senteret skal få bevilgning for siste femårsperiode, eller om senteret skal avsluttes ved utløpet av den første perioden. Rapporten fra midtveiseevalueringen vil bli offentliggjort.

7.3 Sluttevaluering

Forskningsrådet kan gjennomføre en sluttevaluering av sentrene. Denne evalueringen vil legge vekt på de viktigste vitenskapelige resultatene senteret har oppnådd. Sentrene skal i så fall kort legge fram planene for videreføring av den beste forskningen. Denne evalueringen vil være mindre omfattende enn midtveiseevalueringen, men vil resultere i en offentlig rapport.

Senteret vil ved sluttevalueringen bli fulgt opp på hvor godt de har oppnådd den angitte rammen for tilleggsfinansieringen.

Retningslinjer for Senter for fremragende forskning (SFF-IV) ved Universitetet i Bergen

Bakgrunn

Centre for Early Sapiens Behaviour (SAPIENCE) opprettes som senter for fremragende forskning (SFF) ved Universitetet i Bergen (UiB). Universitetet i Bergen er prosjektansvarlig. Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap (AHKR) og Det humanistiske fakultet (HF) er henholdsvis vertsinstittutt og vertsfakultet.

Senteret opprettes i henhold til Krav og retningslinjer for SFF-IV fra Forskningsrådet (NFR), datert 7.4.2017. I samsvar med retningslinjene fra NFR blir senteret i første omgang opprettet for en periode på fem år. Senteret skal evalueres mot slutten av denne perioden, og vil deretter bli forlenget med nye fem år eller nedtrappet i samsvar med beslutninger hos NFR.

Forskningsrådets krav og retningslinjer gir førende rammer for organisering og ledelse, og vesentlige elementer av disse er innarbeidet i dette dokumentet. UiBs retningslinjer vedtas av Universitetsstyret.

SFF ved UiB skal profileres og markedsføres som senter for fremragende forskning ved UiB.

Organisering

SFF IV, Centre for Early Sapiens Behaviour (SAPIENCE) skal ha faglig og styringsmessig selvstendighet i forhold til samarbeidende institutter/ fakulteter basert på UiBs retningslinjer. Den vitenskapelige staben som er knyttet til senteret skal enten være ansatt på vertsinstittutt, samarbeidende institutt/fakultet eller hos samarbeidspartner. Senterets eksterne samarbeidspartnere fremgår av kontrakten med Forskningsrådet.

Prosjektansvarlig UiB skal inngå konsortieavtale med følgende samarbeidsparter:

1. University of the Witwatersrand (Wits)
2. UNI Research Klima, inkluderer PI
3. University of London, Royal Holloway, inkluderer PI
4. Université de Bordeaux og CNRS, professor II ansettes ved AHKR
5. Erhard Karls Universität Tübingen, professor II ansettes ved AHKR

Prosjektansvarlig UiB skal inngå enkeltvis avtale med følgende samarbeidsparter:

1. Berkeley Geochronolgy Center, for innkjøp av FoU-tjenester

Internt på UiB skal det inngås samarbeidsavtaler mellom senteret og følgende enheter:

1. Det humanistiske fakultet ved Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap (AHKR)
2. Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet ved Institutt for geovitenskap,
3. Det psykologiske fakultet ved Institutt for samfunnspsykologi,

Avtalene skal regulere fordeling og rapportering av midler, bidrag til drift, faglige ressurser, rekrutteringsstillinger, tilgang til forskningsinfrastruktur, i tillegg til egenandeler. Avtalene skal sikre at partene har et felles ansvar for innhold, gjennomføring og resultat i prosjektet samt at den faglige kompetansen i senteret blir opprettholdt i de samarbeidende instituttene i senterperioden.

Vertsinstitutt og senteret innkaller til dialogmøter med partnerinstituttene to ganger per år. I dialogmøtene kan det foreslås å iverksette tiltak som bidrar til et velfungerende og effektivt

samarbeid mellom instituttene og senteret, og det føres møtereferat der tiltakene framkommer. Senterets ledelse, styreleder og instituttledelse skal delta i møtene.

Senterleder - fullmakter og instruks

SAPIENCE ledes av en senterleder. Senterleder er ansvarlig for all aktivitet ved senteret. Senterleder skal ha en nestleder, som fungerer i senterleders fravær.

Senterleder rapporterer til senterets styre (se pkt. styret).

Senterlederen er fast tilsatt ved vertsinstituttet. Personalansvar for senterleder ivaretas av instituttleder ved AHKR. Personalansvar for personale tilknyttet senteret følger av arbeidsavtalen. Denne regelen gjelder også for personale som skal rekrutteres inn i aktiviteten til senteret, *se pkt. rekrutterings- og tilsettingsprosesser*. Senterleder skal ha arbeidsledelse for personalet som inngår i senterets aktivitet.

Det avholdes halvårlige styringsdialogmøter mellom senterleder og vertsinstitutt.

Senterleder er fritatt fra all ordinær undervisning. Rettigheter til forskningstermin opparbeides ikke pga. alder. Senterleder kan ivareta veiledningsoppgaver knyttet til senterets stipendiater og MA-studenter.

Senterleder er innstillende myndighet for prosjektansatte (*se pkt. rekrutterings- og tilsettingsprosesser*).

Senterleders fullmakter gis av Universitetsstyret.

Ledergruppe

Senteret har en ledergruppe bestående av senterleder, nestleder, forskningsledere (nevnt som Pls i kontrakten med Forskningsrådet). Ledergruppen skal delta i forberedelse av saker til styret (se pkt.styret).

Administrativ leder ved senteret vil fungere som sekretær for ledergruppen og som bindeledd til øvrig administrasjon og samarbeidspartnere.

Styret - mandat, ansvar og fullmakter

Senteret skal ha eget styre.

1. Sammensetning

Senteret skal ha et **styre** bestående av instituttleder fra alle interne samarbeidspartnere og 3 representanter fra institusjonene som inngår i konsortieavtalen med stemmerett og 2 med observatørstatus. Styret skal bestå av 7 personer inkl. leder. Senterleder fungerer formelt som sekretær og saksansvarlig overfor styret. Styret skal ledes av dekanen fra Det humanistiske fakultet.

2. Mandat

Styret skal:

- etterse, beslutte og gjennomføre tiltak som gjør at SFFens hovedmål, delmål og fremdriftsplan følges opp og gjennomføres slik den er beskrevet i kontrakten med Forskningsrådet
- godkjenne den årlige rapporten til forskningsrådet inkl. senterets årsregnskap.
- godkjenne årlig budsjett og arbeidsplan. Dette danner grunnlag for allokering av ressurser til samarbeidspartnerne.
- godkjenne om et nytt forskningsprosjekt kan rapporteres som «tilleggsfinansiering» til Forskningsrådet
- utforme en strategi for å videreføre den beste forskningen og kompetansen, også den tverrfaglige, etter avslutning av senteret i samarbeid med UiB ledelsen, exit strategi.

- ha møte minst 2 ganger i året eller når senterleder eller 2 medlemmer av styret krever det.
- ha en funksjonstid som følger senterets bevilgningsperiode som i første omgang er 5 år.

3. Oppnevning

Styret oppnevnes av fakultetsstyret ved det humanistiske fakultet. Styremedlemmene skal ikke motta honorar. Eksterne styremedlemmer får dekket reise og oppholdsutgifter av senteret.

4. Referat/protokoller

Protokoller fra styremøte skal sendes til fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet, konsortiepartnere og interne samarbeidspartnere

Scientific advisory committee (SAC)

Senteret skal ha et scientific advisory committee (SAC). Navnene på medlemmene i SAC er oppgitt i kontrakten med Forskningsrådet. Senterstyret kan endre sammensetningen av SAC. SACs oppgave er å støtte senteret gjennom å gi innspill om senterets faglige strategi og faglige utfordringer gjennom hele prosjektperioden. SAC skal møte senterets personale minst 1 gang i året og skal gi årlige skriftlige anbefalinger til senterleder. Anbefalingene skal videreformidles til senterets styre. SAC-medlemmene skal ikke motta honorar. Reise og oppholdsutgifter betales av senteret.

Lokalisering

Senteret er lokalisert i lokaler ved AHKR, der det stilles møtearealer og arbeidsplasser til disposisjon for senteret og personale involvert i senterets aktivitet. Hovedarbeidsplass skal følge tilsettingsforholdet, se pkt. tilsettingsprosesser.

Administrasjon

Senteret skal ha en 100% administrativ leder tilsatt ved vertsinstituttet, finansiert av Forskningsrådet, som skal bistå senterleder i den daglig driften av senteret. Administrasjonssjefen ved AHKR har personalansvar for administrativ leder.

Ytterligere administrative ressurser inkluderer en 100% stillingsressurs finansiert av Forskningsrådets bevilgning og stillingsressurs fra AHKR og Det humanistiske fakultet tilsvarende 100%. Det skal inngås avtale mellom fakultetet, vertsinstitutt og senteret om tjenester på de ulike administrative områdene. De administrative ressursene skal ha spisskompetanse som dekker senterets ulike administrative behov, herunder infrastruktur, økonomi, HR, forskningsadministrasjon og -rådgiving, forskerutdanningsadministrasjon, formidling og kommunikasjon. I tillegg skal det inngås avtale om bruk av andre administrative ressurser etter behov mellom senteret, vertsinstitutt og partnerinstituttene.

Økonomi

Senteret skal sende årlige bevilgningsbrev til alle involverte interne og eksterne partnere basert på vedtak i styret.

Senteret opprettes i økonomisystemet under stedkoden til vertsinstituttet. Det opprettes underaktiviteter ved UiB på stedkoder til de samarbeidende instituttene. Eksterne samarbeidspartnere opprettes også som underaktiviteter. Bevilgningene til interne samarbeidspartnere ved UiB føres på enhetenes respektive stedkoder og senterets prosjektnummer.

Anvisningsmyndigheten i økonomisystemet følger budsjett disponeringsmyndigheten på stedkoden eller enheten.

Rekruttering og tilsettingsprosesser

Rekrutterings- og tilsettingsprosesser skal skje iht. UiBs personalreglement og Reglement for ansettelse i faglig-administrative lederstillinger. Herunder lokale tilpasninger. Likestillingsperspektivet skal ivaretas for alle tilsetninger i senteret.

Rekrutterings- og tilsettingsprosesser gjennomføres ved den UIB samarbeidspartneren, som enten stiller egenandel eller mottar særskilt tildeling fra senteret i form av årlig bevilgningsbrev, vedtatt i styret. Bevilgning skjer i form av forskningsrådets rundsum og skal dekke alle kostnader til stilling(er). Ekstraordinære driftsutgifter knyttet til stilling kan dekkes av senteret.

Følgende gjelder for rekrutterings- og tilsettingsprosesser:

- Senterleder skal være innstillende myndighet. Instituttleder co-signerer innstillingene.
- Senterleder skal foreslå utlysningstekst og medlem(er) til faglig bedømmelse/intervju
- Senterleder skal konsulteres ved valg av veileder. Veiledningskompetanse ved senteret skal fortrinnsvis benyttes.
- Senterleder skal ha arbeidsledelse for alle ansatte tilknyttet senteret, jf. pkt. *Senterleder - fullmakter og instruks.*
- Stillinger skal kunngjøres internasjonalt
- Rekrutterings- og tilsettingsprosesser skal prioriteres og skje så raskt som mulig.
- Senterleder skal holdes orientert om fravær av lengre varighet (sykemeldinger, permisjoner mm)

Publisering

Prosjektresultatene skal gjøres kjent så hurtig som mulig. Herunder skal de formidlingstiltak og formidlingsplaner som er angitt i kontrakten mellom Forskningsrådet og prosjektansvarlig gjennomføres.

Offentliggjøring av resultater skal krediteres senteret og være basert på kriteriene i den til enhver tid gjeldende versjon av Vancouver-konvensjonen om medforfatterskap til vitenskapelige publikasjoner og med Internett ved UiB registreres publikasjonene ved instituttet som har arbeidsavtale. For eksternt tilsatte avtales krediteringen i konsortieavtalen basert på *Krav og retningslinjer fra forskningsrådet, datert 7.4.2017; med tillegg, pkt. 7*

Internasjonal mobilitet

Senteret skal legge til rette for at personale ved senteret har forskningsopphold i fremragende forskningsgrupper i utlandet. Senteret skal legge til rette for at fremstående internasjonale forskere tiltrekkes og har forskningsopphold i kortere eller lengre perioder ved senteret.